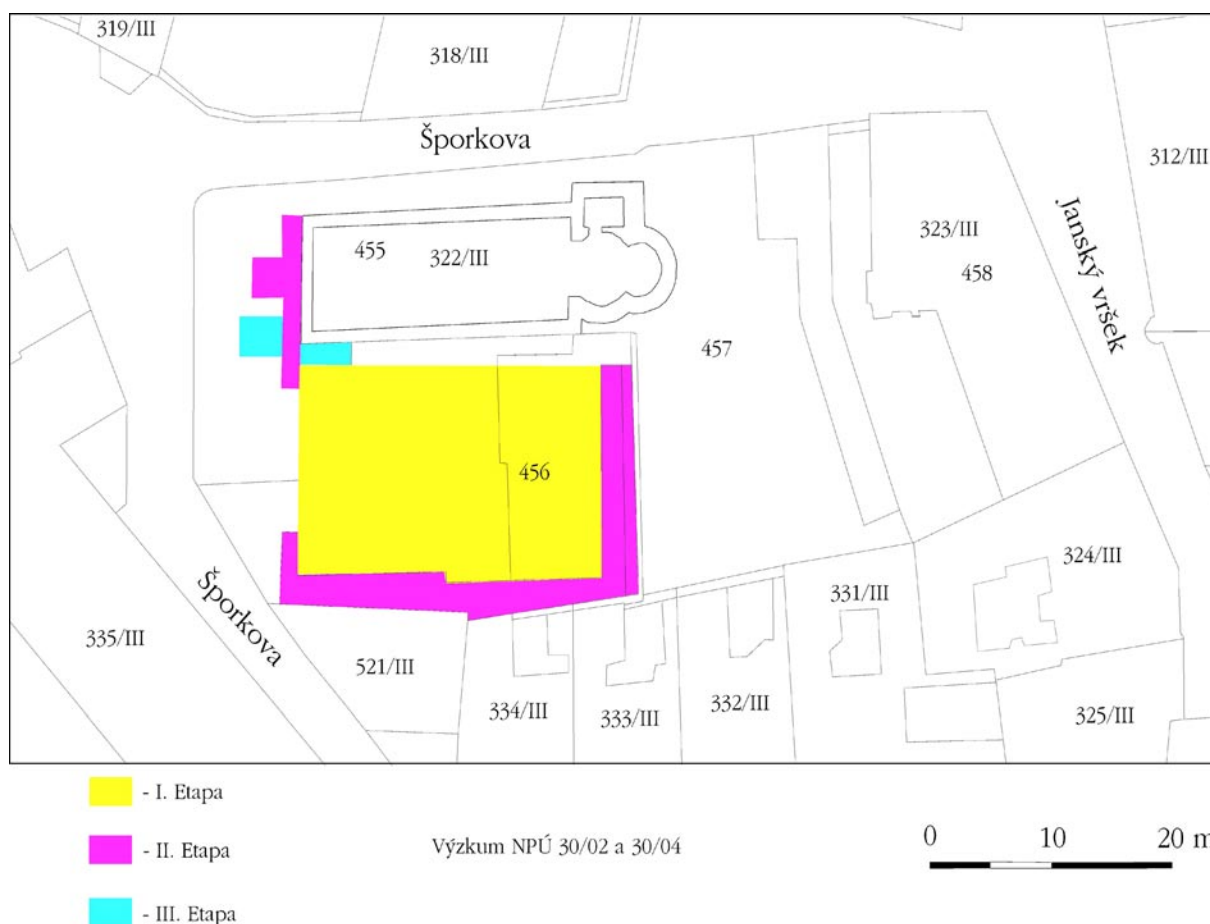

1996-2005

Šporkova ulice

MARTIN OMELKA

V srpnu až prosinci roku 2002 proběhl předstihový výzkum archeologického oddělení SPÚ na parcelách č. 455 a č. 456, patřících k domu čp. 322/III. Výzkum byl vyvolán záměrem majitele domu provést rekonstrukci budovy, včetně vybudování podzemních garáží. Jelikož v době realizace výzkumu nebylo vyřešeno statické zajištění okolních budov, pohybovaly se archeologické aktivity zpočátku pouze na ploše střední části zahrady. V období leden - dubnu a srpen - září roku 2004 proběhla druhá a třetí etapa výzkumu, která měla za úkol prozkoumat i zbývající části parcely určené k vybudování nových suterénů a zároveň provést dohled v místech rekonstrukce inženýrských sítí. Výzkum 30/02 a 30/04 vedl PhDr. M. Omelka.

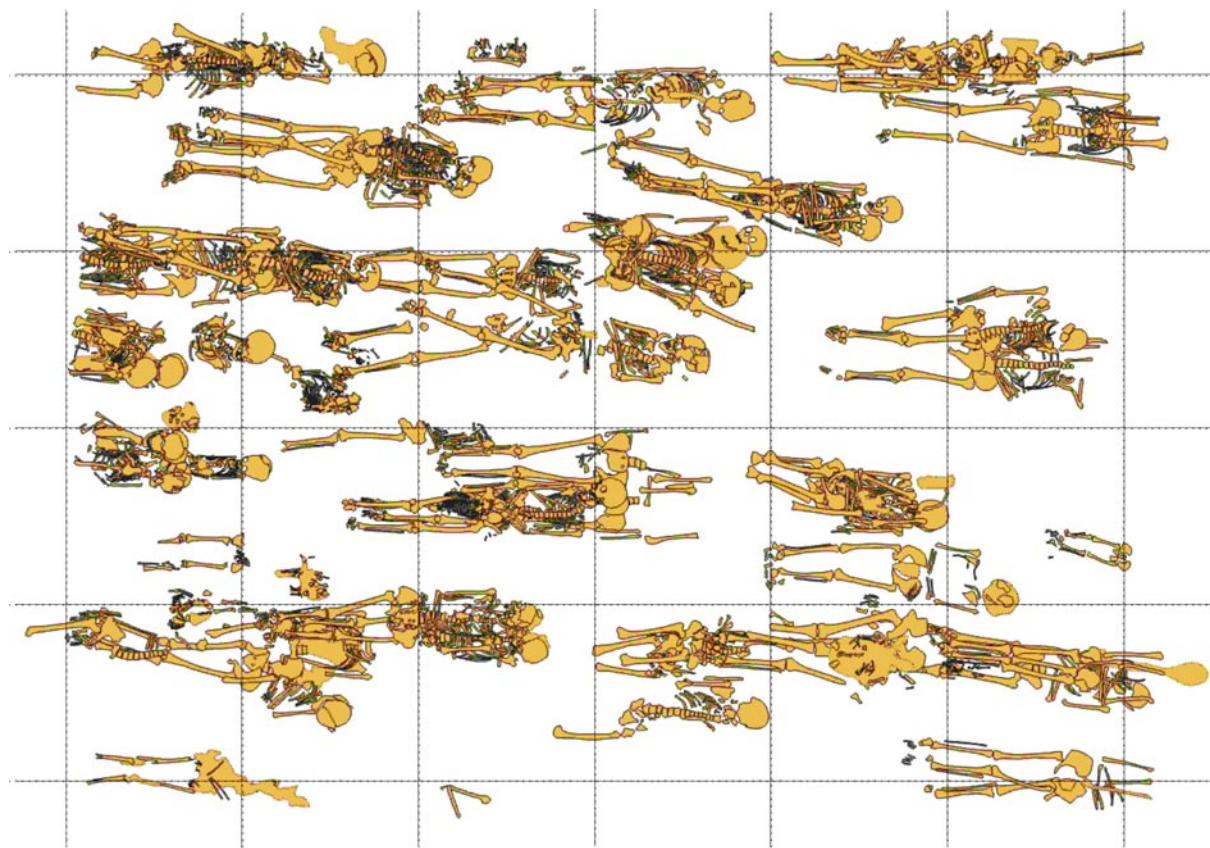

Na plánu je provedeno barevné rozlišení jednotlivých etap výzkumu hřbitova ležícího při kostele svatého Jana Křtitele v Oboře (výzkum 30/02 a výzkum 30/04). Obrysem je pak znázorněn půdorys zaniklého kostela, včetně do mladší lodě začleněné rotundy (výzkum 1/86). Hřbitov s církevními budovami zabíral plochu dnešních parcel číslo 455 až 458 a jeho severní, východní a západní hranici dodnes drží ulice Šporkova a Janský vršek. Jižní hranici hřbitova pak tvoří zadní linie parcel domů 521/III, 334/III, 333/III, 332/III, 331/III a 324/III. Provedený výzkum proběhl pouze na té části zaniklého hřbitova, kde probíhaly stavební práce, zbytek hřbitovního areálu zůstal narušen.

Zkoumaná lokalita se nachází v místě bývalé osady Obora, o níž máme první písemné zprávy sice až z let 1278-82 (tou dobou zde byl zřízen jeden ze čtyř hromadných hrobů za tehdejšího hladomoru), ale je jisté, že počátky osady sahají hlouběji do minulosti. To dokládá i stavební historie budovy, na jejímž pozemku výzkum proběhl. Dům obsahuje ve své hmotě zdivo obdélné lodi zaniklého kostela sv. Jana Křtitele v Oboře. Loď vznikla pravděpodobně v první polovině 16. století. Do doby gotiky je kladena stavba sakristie, ležící severovýchodně od lodi kostela. Ve východní části budovy je dochováno zároveň torzo zdiva románské rotundy. Jeho odkrytí vyvolalo v roce 1986 archeologický výzkum 1/86 (pod vedením PhDr. Z. Dragouna) s cílem ověřit fragmenty rotundy vně budovy.

Lokalita zkoumaného hřbitovního horizontu se nacházela v bezprostředním sousedství výzkumu Z. Dragouna. Během čtyř měsíců roku 2002 byla realizována stěžejní část výzkumu (výzkum 30/02), při níž se podařilo vyzvednout a zdokumentovat 639 kostrových hrobů. Z pohřební výbavy byly nejčastěji zastoupeny medailonky, křížky, části růženců, prsteny a oděvní součásti z trvanlivých materiálů. Spolu s hroby bylo zachyceno několik zdív souvisejících s areálem hřbitova a přilehlou budovou bývalého kostela.

V přímé návaznosti na výzkum 30/02 se v lednu až dubnu a v srpnu až září roku 2004 uskutečnila druhá a třetí etapa výzkumu, která měla za úkol prozkoumat i zbývající části parcely určené k vybudování nových suterénů a zároveň provést dohled při rekonstrukci inženýrských sítí. Druhá a třetí etapa proběhla v součinnosti se stavbou. V druhé etapě bylo vyzvednuto 226 převážně barokních hrobů a 41 hrobů bylo vyzvednuto v etapě třetí. Celkem bylo tedy v rámci popisovaného výzkumu vyzvednuto 906 anatomicky uložených pohřbů a jejich částí. Je možné konstatovat, že každý třetí až čtvrtý hrob v sobě obsahoval pohřební výbavu, která umožní jeho rámcové časové určení.

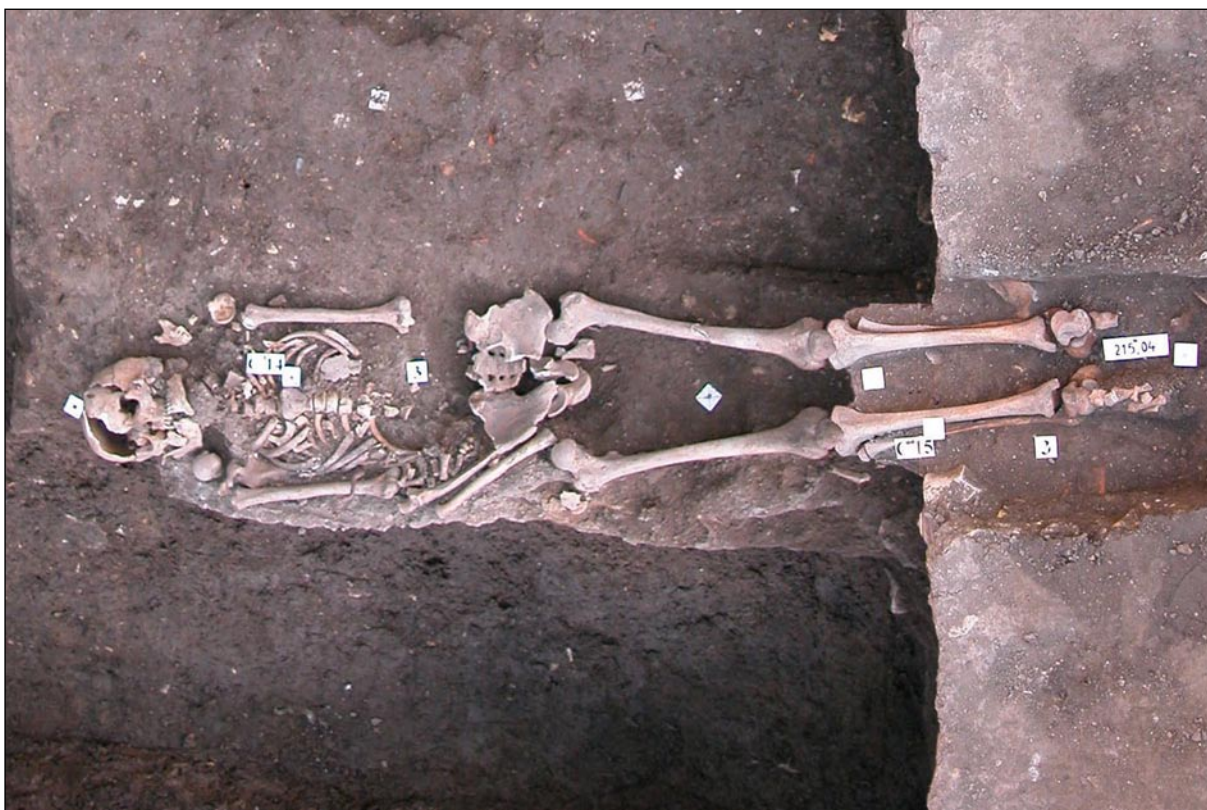

Na obrázku je vidět soutisk jednotlivých úrovní zkoumaného hřbitova, vytvořený v digitálním plánu. Vzhledem k množství pohřbů nebylo možno provést pouze jeden celkový plán pohřebiště. Na ukázce je vidět jaká nepřehledná skrumáž kostí by vznikla při vynesení všech pohřbů do jednoho plánu, proto bylo nutno hřbitov vodorovně rozdělit na úrovně 5 cm – 10 cm mocné a vyhotovit pro každou takto vzniklou úroveň samostatný plán.

Snímek zachycuje hromadné úložiště kostí z barokní fáze hřbitovního areálu v sektoru XLI. Nepochybně se jedná o jámu určenou k hromadnému přepohřbení kostí ze starších či mělčích hrobů, případně z hrobů, které měnily své majitele.

Kostra číslo 3. Mezi odkrytím, zadokumentováním a rozebráním tmavší levé a světlejší pravé části (od kolen dolů) uplynulo přes jeden a půl měsíce. Přesto díky použité metodě dokumentace výzkumu bylo možné následně, pomocí počítače, kostru prakticky dokonale sjednotit.

V rámci výzkumu v roce 1986 byl prozkoumán celý interiér rotundy a na úroveň podlahy odkryt prostor sakristie severně od kruhové lodi kostela. Stavbu svatyně lze klást na základě výsledků výzkumu do 12. století.

Historický snímek dvora a zahrádky domu čp. 322/III. Na poklidném snímku nic nenapovídá faktu, že pod dlážděním dvora se nachází stovky koster. Snímek je datován do 20. let 20. století.

Ukázka postupu konzervace křížku vyrobeného ze stříbra, několika druhů dřev a perleti.